

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Навчання і виховання дітей дошкільного віку у різновіковій групі»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Дошкільна освіта»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Загальної педагогіки та дошкільної освіти
Семестр	2
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська
Викладач	К. пед. н., доц. Мельничук Лілія Борисівна
Контактна інформація	Lilya1154@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація

Сучасні освітні реалії засвідчують, що проблема виховання та навчання дітей у різновікових групах закладів дошкільної освіти набуває особливої актуальності. Наразі частково відновлюють роботу заклади дошкільної освіти, розташовані на безпечній території. Освітній процес у них здійснюють очно, переважно в умовах різновікової групи.

Робота у таких групах має певну складність: від вихователя вимагаються такт і майстерність, знання специфіки роботи з різними віковими групами, вміння співвідносити програмові вимоги з індивідуальними особливостями вихованців, здатність розуміти і бачити кожну дитину і всю групу загалом. Якість виховання і навчання тут можлива лише на основі максимального врахування і використання умов, у яких перебувають діти дошкільного віку.

Дисципліна «Навчання і виховання дітей дошкільного віку у різновіковій групі» належить до переліку дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти. Вивчення цієї дисципліни має свою специфіку, оскільки її основними завданнями є дати студентам теоретичні знання про специфіку виховної та освітньої роботи у різновіковому колективі дітей у процесі повсякденного життя; ознайомити майбутніх ахівців з дошкільної освіти із особливостями педагогічного керівництва ігровою діяльністю та доступними формами праці в різновіковій групі; про особливості навчання дітей різного віку на заняттях із різних розділів програми навчання і виховання дошкільників; практичні вміння та навички роботи з дітьми в різновіковій групі закладу дошкільної освіти, планувати роботу в умовах малокомплектного дошкільного закладу. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент дізнається про особливості

педагогічної діяльності у різновіковій групі; комплектування різновікових груп, планування освітнього процесу з дітьми в різновіковій групі, послідовність впровадження режимних процесів для дітей різного віку, своєрідність середовища й обладнання для різновікових груп, особливості організації ігрової діяльності у різновіковій групі, педагогічне керівництво працею дітей у різновіковій групі, організація навчально-пізнавальної діяльності дітей в умовах різновікової групи, особливості проектування змісту і методики проведення виховних заходів для дітей раннього і дошкільного віку.

Теоретичний матеріал викладається у формі проблемних лекцій, лекцій-дискусій, лекцій-візуалізацій.

Практичні заняття курсу відбуваються у формі обговорення актуальних педагогічних проблем дошкільної освіти у контексті роботи з різновіковими групами дошкільників за допомогою інтерактивних технологій, а саме: мозковий штурм, заповнення інформаційного пропуску, проектна діяльність, кейс-методи (аналіз педагогічних ситуацій).

Мета та цілі

Мета навчальної дисципліни полягає у розкритті здобувачам вищої освіти наукових та емпіричних засад сутності феномену «різновікова група» та формуванні компетентностей щодо навчання та виховання дітей у закладах дошкільної освіти з різновіковими групами.

Завдання вивчення дисципліни:

1) дати студентам теоретичні знання про специфіку виховної та освітньої роботи у різновіковому колективі дітей у процесі повсякденного життя;

2) ознайомити майбутніх фахівців з дошкільної освіти із особливостями педагогічного керівництва ігровою діяльністю та доступними формами праці в різновіковій групі;

3) дати знання про особливості навчання дітей різного віку на заняттях із різних розділів програми навчання і виховання дошкільників;

4) сприяти формуванню практичних вмінь та навичок роботи з дітьми в різновіковій групі закладу дошкільної освіти,

5) навчити здобувачів освіти планувати роботу в умовах малокомплектного закладу дошкільної освіти.

Результати навчання

Опанування дисципліною «Навчання і виховання дітей дошкільного віку у різновіковій групі» забезпечить наступні результати:

Здатність до розкриття проблем, пов'язаних з комплектуванням та організацією діяльності (освітньої, ігрової, трудової, фізкультурно-оздоровчої) в умовах різновікової групи.

Володіння змістом колективних трудових доручень у різновіковій групі; формами та методами співпраці з родиною дитини; методикою планування занять у різновікових групах.

Здатність до створення розвивального середовища в різновікових групах ЗДО;

здійснення педагогічного керівництва працею дітей у різновіковій

Soft skills:
соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми

групі групі; планування заняття у різновікових групах.

Оволодіння уміннями розробляти плани-конспекти занять для дітей різновікової групи; використовувати набуті знання з дисципліни та успішно використовувати їх в своїй професійній діяльності.

Розвиток «гнучких навичок» - soft skills: навичок комунікації, здатність брати на себе відповідальність і працювати в команді, вміння контролювати власні почуття, правильно реагувати на емоції інших людей та злагоджувати конфлікти, управляти своїм часом, здатність до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій, розуміння важливості зворотного зв'язку / допомоги від колег, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше)

Пререквізити

Здобувач вищої освіти повинен знати такі попередні курси «Аксіологія педагогічної освіти» «Сучасні технології організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти», «Методична робота в закладі дошкільної освіти»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Теоретико-методичні основи навчання і виховання дошкільників в умовах різновікової групи	Поняття про різновікову групу у ЗДО. Завдання педагога у процесі роботи у різновіковій групі. Педагогічне керівництво навчально-виховним процесом у різновіковій групі. Форми, методи і прийоми педагогічного керівництва навчально-виховним процесом. Наповнення предметно-ігрового розвивального середовища у різновіковій групі. Форми роботи з батьками дошкільників різновікової групи. Методи роботи з батьками дітей різновікової групи.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Скласти порівняльну таблицю «переваги і недоліки різновікової групи»
Тема 2. Комплектування різновікових груп.	Переваги різновікової групи. Спілкування молодших дітей зі старшими у різновіковій групі. Критерії комплектування різновікових груп. Комплектування на основі вікових ознак. Комплектування на основі індивідуальних особливостей розвитку. Комплектування на основі родинних стосунків. Родинні (сімейні) групи. Принципи комплектування груп. Нефективні критерії об'єднання дітей. Наповненість груп в однокомплектних та двокомплектних ЗДО.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Критерії комплектування різновікових груп»
Тема 3. Планування	Моделі планування у різновіковій групі. Календарне планування у різновіковій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до

<p>навчально – виховного процесу з дітьми в різновіковій групі.</p>	<p>групі. Перспективне планування. Блочно-тематичне планування у різновіковій групі. Складові конспекту заняття у різновіковій групі. Планування назви і теми заняття. Планування програмового змісту. Планування підготовки до заняття. Планування ходу заняття. Планування прогулянок у різновіковій групі. конфліктних відносин дошкільників.</p>	<p>практичного заняття. Скласти календарне планування роботи у різновіковій групі на день Скласти орієнтовне планування роботи з трудового навчання протягом дня в різновіковій групі. Розробити перспективне тематичне тижневе планування (план-сітку) роботи змішаної групи на тиждень. Скласти перспективне планування освітньої роботи у різновіковій групі ЗДО на 1 квартал за вибором:</p>
<p>Тема 4. Особливості режиму різновікової групи.</p>	<p>Організація діяльності у різновіковій групі. Послідовність впровадження режимних процесів для дітей різного віку. Організація харчування та денного сну у різновіковій групі. Форми і прийоми організації роботи у різновіковій групі. Послідовність проведення режимних процесів.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розробити комплекс вправ для ранкової гімнастики у різновіковій групі і продемонструвати її в аудиторії Розробити правила, яких потрібно дотримуватись, організовуючи режимні моменти у різновіковій групі: харчування, умивання, одягання та роздягання</p>
<p>Тема 5. Своєрідність середовища й обладнання для різновікових груп.</p>	<p>Вимоги до приміщень. Меблювання у малокомплектних групах. Вимоги до розміщення меблів. Вимоги до облаштування майданчика для різновікової групи. Вимоги до облаштування ділянки для малокомплектної групи.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Меблювання у малокомплектних групах»</p>
<p>Тема 6. Особливості організації ігрової діяльності у різновіковій групі.</p>	<p>Особливості організації сюжетно-рольових ігор в умовах різновікової групи. Ігрові правила для різновікової групи.Облаштування центрів сюжетно-рольової гри. Іграшковий асортимент для різновікової групи. Педагогічне керівництво сюжетно-рольовими іграми. Доігровий (підготовчий) етап. Прийоми керівництва іграми молодших дітей. Класифікація дидактичних ігор для дітей різновікової групи. Ігри-подорожі. Ігри-бесіди. Ігри-припущення. Настільно-друковані ігри. Словесні ігри.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Скласти сценарій театралізованої гри і розписати ролі (за віком) для дітей різновікової групи, описати методику її проведення. Розробити сюжетно-рольову гру з розподілом ролей за віком дітей. Розробити дидактичну гру для дітей різновікової групи (за одночасною участю дітей), розробити наочність та описати</p>

		методику її проведення.
Тема 7. Педагогічне керівництво працею дітей у різновіковій групі.	Програмові завдання трудового виховання дошкільників. Педагогічні умови та форми організації праці дітей у різновіковій групі. Організація спільної праці у різновіковій групі.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Організація спільної праці у різновіковій групі.»
Тема 8. Організація навчально-пізнавальної діяльності дітей в умовах різновікової групи.	Форми і методи організації навчально-пізнавальної діяльності у ЗДО. Специфіка навчання дітей у різновіковій групі. Регламент проведення занять у різновіковій групі. Види занять у різновіковій групі	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розробити комбіноване заняття для дітей третього-п'ятого років життя. Розробити заняття із сенсорного виховання і логіко-математичного розвитку для дітей трьох-чотирьох років. Розробити заняття з формування математичних уявлень у дітей трьох-п'яти років.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базова

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / наук. кер. Т.О. Піроженко; авт. кол.: О.М. Байєр, О.К. Безсонова, Н.В. Гавриш та ін. Київ, 2021. 37 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Вільчковський Е. С., Денисенко Н.Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 240 с.
3. Виховання та навчання дітей дошкільного віку в різновікових групах: курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» / укладач О.М.Попович. Мукачево : МДУ, 2018. 104 с.
4. Гураш Л. Принципи організації роботи. Різновікова група. *Дошкільне виховання*. 2017. № 2. С. 18.
5. Давидчук А.М. Заняття в різновіковій групі дитячого садка. Київ: Освіта, 2018. 144 с.
6. Ігри упродовж дня / упоряд. Н. В. Чуб. Харків: Ранок, 2017. 120 с.
7. Калуська Л. В. Планування навчально-виховного процесу в різновікових групах *Дитячий садок*. 2002. № 35. С. 20-22.
8. Кокарева Л. Дитина має свої права. *Дошкільне виховання*. 2018. №4. С. 5-6.
9. Кравець Г. Творчі ігри. *Дошкільне виховання*, 2014. №9. С.20 – 21.
10. Кузьменко В. За віком і за інтересами. Комплектування різновікових груп. *Дошкільне виховання*. 2000. № 7. С. 19.

11. Кузьменко В. Індивідуалізація виховання і навчання в дошкільних навчальних закладах: методичні рекомендації для дошкільних працівників. Київ: КМІУВ імені Б. Грінченка, 2002. 120 с.
12. Марчук О. О. Мельничук Л. Б. Методика національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку: методичні рекомендації для студентів третього курсу спеціальності 012 «Дошкільна освіта», ступінь вищої освіти «Бакалавр». Рівне, 2021. 40 с.
13. Мельничук Л. Б. Навчання і виховання дітей у різновікових групах : навчальний посібник для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Рівне: МEGУ ім. акад. С. Демянчука, 2019. 44 с.
14. Мельничук Л. Б. Навчання і виховання дітей у різновікових групах. Плани та методичні рекомендації для проведення практичних занять (для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»). Рівне: МEGУ ім. акад. С. Демянчука, 2019. 44 с.
15. Михайлова А. І., Кушнарєнко А.І., Губанова Н. В. Організація роботи з дітьми різновікових груп: Методичний посібник для вихователів дошкільних закладів. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. 64 с. (Серія «Бібліотека вихователя дитячого садка»).

Додаткова

1. Беленька Г., Половіна О., Кондратець І. Програма «Дитина» : нові підходи й змістові акценти в дошкільній освіті. *Дошкільне виховання*. 2021. № 1. С. 14-16.
2. Впевнений старт : освітня програма для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В.Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
3. Дитина : [програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт.. кол. : В.Г. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко та ін. Київ : Вид-во Київського університету імені Бориса Грінченка, 2016. 304 с.
4. Мельничук Л. Б., Марчук О. О., Шкабаріна М. А. Професійна підготовка майбутніх педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти до роботи з дітьми у різновіковій групі. *Нова педагогічна думка*, 2021. № 1 (105). С. 115-119.
5. Нечипорук Н.І., Педько О.П., Корж Т.М. Особливості організації навчально-виховного процесу в різновікових групах ДЗН. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 184 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. І. Від народження до трьох років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 204 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. ІІ. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/rozvytku-ditini-doshkilnogo-viku-ya-u-svitinova-redaktsiyachastina-2.pdf>
8. Різновікові групи: планування роботи, розробки занять, дидактичний матеріал / упоряд. Т. Ю. Демченко, О. В. Тимофієва Харків: Вид. група «Основа», 2008. 159 с. (Серія «Дошкільний навчальний заклад. Вихователю»).
9. Розвивальні ігри для дошкільників / за ред. Н. І. Нечипорук, О. П. Томей. Харків: Ранок, 2007. 230 с.
10. Смольникова Г. Всі разом і дружать, як долоньки. Створення умов для гармонійного спілкування дітей у різновікових групах. *Дошкільне виховання*. 2014. №11. С.10 - 12.
11. Специфіка занять з рідної мови в різновікових групах. Методика розвитку рідної

- мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі / Богуш А.М., Орланова Н.П., Зеленкою І., Лихолєтова В.К. Київ, "Вища школа", 2012. С.99 - 104.
12. Українське дошкілля : [програма розвитку дитини дошкільного віку] / О. І. Білан, за заг. Ред. О.В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів.- http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Державні бібліотеки України та інших країн. - http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_state_libraries/.
3. Електронні журнали:
Методична скарбничка вихователя:
https://shop.m CFR.ua/catalog/osvita/msv/?utm_source=pedrada.com.ua&utm_medium=refer&utm_campaign=about
- Організаційно-розпорядча документація дошкільного навчального закладу. URL :
https://shop.m CFR.ua/catalog/osvita/organizatsiyno-rozporyadcha-dokumentatsiya-dnz/#desc?utm_medium=refer&utm_source=pedrada.com.ua/&utm_campaign=about
4. Матеріали міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>)
5. Програми розвитку дітей: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
6. Освітні ресурси:
Освітній портал «Освіта.УА». <http://osvita.ua/>
Педрода. Портал освітян України. <https://www.pedrada.com.ua/>
Освітній портал «Педагогічна преса». <https://pedpresa.ua/>
Портал громадських експертів «Освітня політика». <http://education-ua.org/ua/>
Гіпермаркет знань. <http://school.xvatit.com/>
Класна Оцінка - безкоштовна інформаційна система для шкіл, дитячих садків та інших організацій <https://klasnacinka.com.ua/>
«Освітній портал» - все про освіту України. <http://www.osvita.org.ua/>
Українська педагогіка – сайт про новини в освіті в Україні та за кордоном.
<http://ukped.com/>
13. Портал сучасних педагогічних ресурсів. <https://znannya.info/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Тема 1-8	60
Підсумковий контроль	40
Підсумок:	100

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни